

Posudek disertační práce

oponent

Název práce:

The Role of Self-Regulation, Quantity of Practice, and Self-Efficacy in Self-Assessment and Improved Performance among Lebanese and Czech Piano Students

Role seberegulace, kvantita cvičení a sebe-účinnost v sebehodnocení a zlepšování vystupování u českých a libanonských studentů klavíru

Jméno doktoranda:

Mgr. Vartan Agopian

Oponent práce:

doc. MgA. Jana Palkovská

Autor disertace Vartan Agopian zvolil pro svou práci velmi specifické téma - Role seberegulace, kvantita cvičení a sebe-účinnost v sebehodnocení a zlepšování vystupování u českých a libanonských studentů klavíru. Vychází ze své jedinečné zkušenosti, ze znalosti a porozumění tak odlišným částem světa, jako jsou střední Evropa a Blízký východ, zde reprezentované hudebními vzdělávacími institucemi v Praze a Beirutu.

Současností silně rezonující téma - globalizace světa versus specifičnost, tradice a jedinečnost regionů - činí z tohoto syžetu téma nanejvýš aktuální, byť se zdánlivě zabývá velmi dílčím problémem – pedagogickými aspekty klavírního interpretačního umění. Oblast Blízkého východu je, jak je zvykem říkat, kolébkou naší civilizace, dnešním Libanonem prošly četné národy, jejichž různorodé vlivy vytvářejí dnešní podobu země ve všech jejích aspektech. Oblast střední Evropy se vyvíjela v jiném časovém horizontu, v jiných národnostních, duchovních a hodnotových střetech, a to utvářelo její dnešní kodex.

Zde je nutné si připomenout, že umělec – klavírista je ve své profesionální přípravě a prezentaci vždy formován nejen cvičením, zdokonalováním techniky, studiem skladeb a snahou předvést je na koncertě co nejlépe, ale také (v uměleckém smyslu slova zvláště) tím, kdo je. Svým sociálním a kulturním zázemím, životními hodnotami, charakterem, vzděláním, vším co ho obklopuje, co prožívá, jakými strastmi i okamžiky štěstí v životě prošel. To vše je neoddělitelnou součástí interpretačního výkonu.

Téma práce je také voleno v souvislosti s velmi palčivým problémem dnešních studentů klavíru – se zlepšování kvality výkonnosti a profesního i

osobnostního růstu v souvislosti s časovými a dalšími investicemi, s efektivitou jejich dlouhodobého počínání v dosahování vytčených cílů.

Výše zmíněné mě vede k závěru, že se jedná o práci aktuální. Při popisu rozdílů mezi oběma výzkumu se zúčastňujícími institucemi (Pražská konzervatoř, Lebanese National Higher Conservatory of Musica in Beirut) je možné z uvedeného textu vysledovat mnoho dalších rozdílů, které jsou formovány právě jedinečností historického vývoje středoevropské a blízkovýchodní vzdělávací instituce v tak evropském oboru, jako je klavírní interpretační umění.

Disertační práce, která je především komparativní studií, sestává z 10 kapitol. Vnitřně ale de facto obsahuje dva velké celky – teoretický (kapitoly 2 a 3) a výzkumný (kapitoly 4 až 9).

V Úvodu autor standardně hovoří o motivaci, která jej vedla k volbě tématu. V návaznosti na to si stanovuje cíle práce, a to zvláště v oblasti výzkumné, objasňuje základní terminologii (self-regulation, self-efficacy, self-evaluation, practice) a vymezuje vztahy mezi těmito pojmy.

V teoretické části je kapitola č. 2 věnována teoretickým východiskům, na kterých je postaven tento spis. Autor vychází především z teorie samoregulace autorů G. E. McPersona a B. J. Zimmermana, jak ji definovali ve svých spisech v první dekádě našeho tisíciletí.

Třetí kapitola pak přináší přehled vědeckých publikací, studií, kvalifikačních prací a konferenčních příspěvků vztahujících se ke zpracovávanému tématu. Autor vychází z anglických, českých a francouzských zdrojů. Je patrné, že se ve zdrojích včetně těch nejaktuálnějších pohybuje s jistotou, je s nimi velmi dobře obeznámen a ve své práci na současný stav poznání navazuje.

Výzkumná část je nosnou částí disertace. V kapitole 4 jsou zaznamenány badatelské otázky, dle nichž jsou pak formulovány hypotézy, jejichž ověřování, potvrzování či vyvracení pak naplňuje následný kvantitativní a kvalitativní výzkum.

Pátá kapitola je v podstatě komparativní studií. Vychází z rozhovorů s představiteli institucí (Pražská konzervatoř, ZUŠ Praha 5, Na Popelce, Lebanese National Higher Conservatory of Musica in Beirut), ze studia osnov hlavního oboru, komplexních studijních plánů a dalších dostupných podkladů včetně vlastního pozorování. Šestá kapitola je věnována metodologii výzkumu, procesu získávání a zpracování dat. Kvalitativní části výzkumné sondy se zúčastnilo celkem 8 studentů – 3 z české strany (2 odstoupili) a 5 z Libanonu, všichni ve věku 15 – 24 let. Kvantitativního výzkumu pak 13 respondentů z Prahy (32,5% z celkového počtu studentů klavíru) a 12 respondentů z Beirutu

(16%). Míru odpovědnosti a pravdivosti ve vyplňování dotazníků asi nelze zcela objektivně ověřit, nicméně autor byl se studenty a jejich pedagogy v kontaktu osobně i prostřednictvím emailové pošty a vedl výzkum s jednotlivými respondenty velmi pečlivě. Celkově je tak možné učinit do jisté míry relevantní závěry. Vyhodnocení výzkumu se věnují kapitoly 7 a 8. Devátá kapitola je shrnutím a vyhodnocením veškerých výzkumných aktivit. Zde je možné konstatovat, že autor dosáhl naplnění cílů, a to relevantními metodami, odpovídajícími stanoveným záměrům. Výzkum byl veden pečlivě, dokumentace je precizní.

Závěr – kapitola 10 je rekapitulací všech jednotlivých částí, které tvoří disertační práci. Autor se také zamýšlí nad dalšími možnostmi vědeckého bádání v této oblasti, vnímá ji jako otevřenou, navrhuje další metody, které by přinesly více relevantních informací a také by byly přínosné pro studenty v jejich tvůrčí práci a osobnostním rozvoji. Zde považuji za vhodné doplnit, že by bylo vhodné zamyslet se nad přitažlivostí výzkumu pro studenty, a to tak, aby vnímali účast na výzkumu jako mimořádně přínosnou a zároveň nezatěžující, hravou akci.

Bibliografie obsahuje 65 titulů, které jsou především z oblasti hudebně teoretické - zvláště klavírního interpretačního umění a pedagogiky. Významný podíl zde má literatura psychologická, ale též z oblasti muzikoterapie a dalších disciplín, které se úzce vztahují k danému tématu. Zdroje jsou anglické, francouzské a české. Seznam obsahuje kvalitní výběr klasických, nadčasově platných zdrojů (Nejgauz) i zdrojů, které poskytují nejnovější informace a vědecké výstupy v současnosti (výše zmiňované zásadní publikace, L. Tichá a další).

Přílohy (11) jsou v přímé souvislosti se zkoumanou problematikou. Jedná se o dokumentaci k výzkumné oblasti. Jsou zde přepisy rozhovorů s vůdčími osobnostmi klavírních oddělení spolupracujících institucí, repertoárové požadavky klavírních oborů a jejich komplexní učební plány, dále plné znění dotazníků, jež byly součástí výzkumu a další.

Po stránce formální je práce logicky uspořádána a splňuje podmínku vyváženosti. Zároveň bych ráda upozornila na určitou elegantní nekomplikovanost rozvržení jednotlivých kapitol, díky čemuž vyváženost koresponduje s obsahem a hutný obsah s maximální přehledností a možností rychlé orientace. To naplňuje požadavky na současné zpracování relativně komplikovaného tématu.

Tato pečlivě zpracovaná komparativní studie je jistě v oblasti klavírního interpretačního umění jedinečná. Myslím, že je vhodné uvažovat o praktické cestě dopadu těchto výsledků kvantitativního a kvalitativního výzkumu na

profesní zdatnost a efektivitu zvyklostí v přípravě na koncertní vystoupení, a to jak studentů, tak pedagogů klavíru či koncertních umělců. Vezmeme-li v úvahu např. výsostně seriózní badatelské zaujetí a systematickosti německých psychofyziologických škol 19. století, musíme si přiznat, že se klavírní výuka ubírá povětšinou jinými cestami.

Samoregulace, sebekázeň, eventuálně autocenzura (to vše jsou v češtině adekvátní pojmy k anglickému self-regulation) ve studiu klavíru jdou vždy ruku v ruce s talentem, proměnlivou emocionalitou (od tělesného vývoje přes mentální dispozice až k všeobecným pravidlům, zvykům daného společenství) a intelektovými schopnostmi. Jak nahlížíte na tyto souvislosti a možnost jejich dalšího, v rámci možností objektivního výzkumu?

Předložená disertační práce je dalším kamínkem do výzkumu jedinečného evropského fenoménu – klasické hudby, instrumentální pedagogiky a hudebního interpretačního umění, a jeho podobách na neevropských kontinentech.

Závěr:

Disertační práce Mgr. Vartana Agopiana naplňuje podmínky, které jsou kladeny na toto řízení.

Doporučuji práci k obhajobě.

V Praze 1. září 2019

Jana Palkovská